

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра психології

у виробничій сфері Ψ

Основи психологічної корекції

Методичні вказівки щодо проведення самостійної роботи
для студентів вищих навчальних закладів денної та заочної форми навчання
спеціальності 053 “Психологія”

Тернопіль – 2018

Вишньовський В.В. Методичні вказівки щодо проведення самостійної роботи з дисципліни «Основи психологічної корекції» для студентів вищих навчальних закладів денної та заочної форми навчання спеціальності 053 «Психологія». – Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2018. – 24 с.

РЕЦЕНЗЕНТИ: **Моначин І.Л.** – доцент, кандидат психологічних наук,
доцент кафедри психології у виробничій сфері
Тернопільського національного технічного університету
ім. І. Пулюя.

Бамбурак Н.М. – доцент, к. психол. н., доцент кафедри
практичної психології Львівського державного університету
внутрішніх справ МВС України

Методичні розробки містять вказівки щодо організації самостійної роботи, основні поняття до кожної теми, питання для самоконтролю знань та навичок, перелік питань підсумкового контролю та список використаних джерел.

Для студентів вищих навчальних закладів, що навчаються за спеціальністю 053 «Психологія», а також для практичних психологів, соціальних педагогів, слухачів системи перепідготовки та вдосконалення психолого-педагогічних кадрів.

Розглянуто і затверджено до друку на засіданні кафедри психології у виробничій сфері Тернопільського національного технічного університету ім. І. Пулюя, протокол № 10 від 14 березня 2018 року.

Схвалено і рекомендовано до друку методичною радою факультету економіки та менеджменту Тернопільського національного технічного університету ім. І. Пулюя, протокол № 7 від 18 квітня 2018 року.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів підготовлені відповідно до програми курсу «Основи психологічної корекції» що орієнтований на студентів, які мають спеціальність 053 «Психологія».

Самостійна робота студентів з курсу «Основи психологічної корекції» займає важливе місце у навчальному процесі вузу при підготовці фахівців з психології, сприяє оволодінню майбутніми практичними психологами професійними знаннями, уміннями та навичками, що можуть бути застосовані в різних контекстах індивідуальної та групової психосоціальної роботи: психологічної діагностики, психокорекції, психологічного консультування, психологічної допомоги, професійного і організаційного консультування, посередництва тощо.

Завдання для самостійної роботи спрямовані на те, щоб сформувати у майбутніх психологів та практичних психологів професійне мислення, уміння і навички розв'язувати практичні завдання, забезпечити активність і самостійне оволодіння парадигмами, форматами та методами консультативної, корекційної і посередницької практики; сприяти усвідомленню студентами своїх особистісних якостей та рівня підготовки до майбутньої професійної діяльності.

Матеріали даних методичних рекомендацій для самостійної роботи студентів з курсу «Основи психологічної корекції» мають таку структуру:

- На початку кожної теми подано методичні вказівки щодо організації самостійної роботи студентів при підготовці даної теми.
- Виділено основні поняття до кожної теми, що мають обов'язково бути відображеними студентом у психологічному словнику термінів.
- Визначено питання для самоконтролю і самоперевірки знань.
- Пропонуються творчі завдання (проблемні ситуації), які спрямовані на розвиток вмінь та навичок застосовувати набуті теоретичні знання в практиці

групової і індивідуальної психологічної роботи. (відповідно до теми та проблем, що розглядатимуться на семінарському та лабораторному занятті).

- Вказано рекомендовану літературу.

Залежно від профілю спеціальності фахівця, умов організації навчального процесу (денна, заочна, дистанційна форми навчання) та часу, визначеного в навчальних планах на семінарсько-практичні заняття з курсу «Основи психологічної корекції», в кожному окремому випадку можуть бути відібрані також деякі із запропонованих завдань для самостійної роботи студентів, визначені процедури виконання цих завдань та оцінки результатів.

Форми самостійної роботи студентів

Самостійна робота спрямована на поглиблення теоретичних знань, і передбачає виконання завдань, спрямованих на розвиток самостійності та ініціативності, пошук та опрацювання рекомендованої літератури, підготовку рефератів і наукових доповідей, а також індивідуальних завдань у рамках підготовки до участі в конференціях та олімпіадах.

Самостійна робота щодо опанування змісту навчальної дисципліни «Основи психологічної корекції» має виняткове значення в рамках реалізації одного з провідних завдань вивчення її як навчальної дисципліни, та зокрема – щодо формування знань про особливості організації та проведення психологічної корекції. Все це має сприяти професійному самовизначенню майбутніх психологів.

Оскільки самостійна робота – це набір завдань, що мають за мету закріплення навичок роботи із теоретичним матеріалом, використання здобутих знань у практичній діяльності, завдання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Основи психологічної корекції» зосереджено за напрямками: словникова робота, робота з першоджерелами, підготовка мультимедійних презентацій, виконання творчих завдань. Передбачається, що виконання цих завдань відображається у конспектах студентів, і за це, згідно зі шкалами оцінювання, у подальшому нараховуються бали.

Словникова робота здійснюється на початку підготовки до вивчення теми та полягає у виписуванні в термінологічний словник основних понять теми з короткими поясненнями. Ця принципово важлива робота стосується всіх студентів, оскільки для них значна кількість психологічних термінів є новою, а отже засвоєння знань вимагає чіткого усвідомлення змісту тієї чи іншої психологічної категорії.

Складання структурно-логічних схем лекцій є одним із напрямків засвоєння змісту теми через оптимізацію механізмів запам'ятовування. Малювання схем, діаграм, графіків, малюнків сприяє візуальному запам'ятовуванню опрацьованої теми. Доцільно це робити під час або після

вивчення змісту теми. Осмислене запам'ятовування передбачає, перш за все, встановлення логічних послідовностей, розбивку матеріалу на частини і знаходження в ній «ключових фраз» або «опорних пунктів». Запам'ятовувати слід саме їх і використовувати як «віхи» – орієнтири. Використання логічних опор, асоціацій і мислене угруповання сприяє усвідомленню матеріалу лекції та його швидкому та тривалому запам'ятовуванню.

Конспектування першоджерел. Конспект – це стислий письмовий виклад найбільш істотного в змісті першоджерела, тобто добір найважливіших і найхарактерніших теоретичних положень і фактів. Робота з першоджерелами здійснюється з метою більш глибокого опанування змісту теми. Вона полягає у складанні конспекту глав, параграфів, розділів, наукових статей, що сприяє більш глибокому розумінню часткових проблем психології у зв'язку із темою, що вивчається. Також це допомагає розширенню особистісного і формуванню наукового світоглядів. Під час роботи можливо створення плану-конспекту, тематичного конспекту, текстуального та вільного конспектів.

При роботі з рекомендованою літературою бажано дотримуватись такої послідовності. Спочатку прочитати відповідний розділ підручника, знайти визначення основних понять, розібратися в їх структурі, у взаємозв'язках різних понять, а потім, коротко законспектувати матеріал, який висвітлював би зміст навчальної теми. За відсутності в рекомендованих підручниках відповіді на якесь питання, потрібно звернутися до наведеної додаткової літератури.

Написання рефератів в структурі НМК відноситься до роботи під час підготовки до семінарських занять, але за змістом – це самостійна навчальна діяльність студента. Навчальний реферат з психології – це самостійна творча робота студента, що засвідчує його знання психологічної літератури з цієї теми, розуміння основних підходів до вирішення наукової і практичної проблеми, а також відображає власні професійні погляди майбутнього педагога вищої школи і демонструє його вміння усвідомлювати психолого-педагогічні явища на основі теоретичних знань. Ця робота передбачає: вибір теми, опрацювання

структури реферату, написання його плану, оформлення вступу, основної частини, висновків та додатків, складання бібліографії.

Методичні рекомендації щодо написання реферативних доповідей

Підготовка реферативних повідомлень є формою самостійного навчання, яка виступає як чинник пошуку, систематизації, поглиблення знань, формування практичних підходів у реалізації психолого-педагогічних завдань, створення передумов для розвитку умінь у роботі з літературними джерелами.

Вибір теми реферативного повідомлення здійснюється за власною ініціативою студента відповідно до досліджуваної проблематики конкретної теми або обирається серед тем з запропонованого переліку, визначеного викладачем.

Обравши тему, студент має розробити план реферативного повідомлення, який передбачає оптимальну структуру викладу матеріалу через такі основні компоненти:

- *титульна сторінка, зміст;*
- *вступна частина:* містить обґрунтування вибору теми, вказує напрямки її викладу, мету роботи;
- *основний розділ:* включає декілька пріоритетних проблем теми, їх загальну характеристику, особливості конкретних проявів, шляхи розв'язання, перспективи розвитку;
- *заклучна частина:* являє собою підведення підсумків по матеріалу, містить теоретичні висновки, пропозиції щодо поліпшення практичних напрямів використання теоретичної інформації.

Окремо наводиться *перелік* опрацьованих наукових джерел та *використаної літератури* (не менше 5-ти): чинних нормативних документів, монографій, посібників, підручників тощо.

Матеріал реферативного повідомлення має бути викладений цікаво, системно, цілеспрямовано, послідовно та логічно. Обсяг роботи складає 7-15 сторінок тексту.

Виступаючи з реферативним повідомленням, студент має продемонструвати уміння обґрунтовувати соціальне значення розглянутої проблеми, характеризувати її загальні риси, конкретні особливості, виявити причини, проаналізувати умови та динаміку розвитку, визначити шляхи розв'язання, зробити конкретні висновки. Поряд з цим, він повинен набувати навичок публічних виступів, опановувати прийоми роботи зі слухацькою аудиторією, відповідати на запитання, відстоювати власні переконання тощо.

В структурі одного змістового модуля дисципліни передбачена оцінка не більше одного реферату, написаного одним студентом. Реферати, написані та оформлені із порушенням зазначених вимог, не можуть бути позитивно оцінені викладачем.

Вимоги до розробки мультимедійних презентацій:

1. Назва теми презентації;
2. Основні поняття (не більше 5-х);
3. Основні тези;
4. Цікава інформація по темі (статистика, експерименти тощо);
5. Завдання на перевірку засвоєного матеріалу теми (запитання, тести, кросворди, перевірочні завдання тощо);
6. Список літератури для самостійного вивчення (не більше 7 джерел);
7. ПІП автора презентації, номер групи.

Завдання для самостійної підготовки студентів:

1. Опрацювати лекційний матеріал та додатково самостійно вивчити теоретичний матеріал за підручниками та навчальними посібниками. Самостійно визначити ключові поняття та основні концептуальні положення навчальної теми, які законспектувати у зошит.

2. Скласти термінологічний словник основних понять і термінів навчальної дисципліни.

3. Підготувати мультимедійні презентації до кожної теми навчальної дисципліни.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	всього	в тому числі					всього	в тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
VII семестр												
МОДУЛЬ I. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПСИХОКОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ												
ЗМ 1: Психологічна корекція як сфера діяльності практичного психолога												
Тема 1. Психокорекція – один з основних напрямів роботи практичного психолога.		2	2	-	-	8	13	0,5	0,5	-	-	11
Тема 2. Особливості складання психокорекційних програм.		2	3	-	-	8	13	0,5	0,5	-	-	12
ЗМ 2: Індивідуальна та групова психокорекція												
Тема 3. Індивідуальна психокорекція.		2	3	-	-	9	12	1	0,5	-	-	11
Тема 4. Групова психокорекційна робота.		2	3	-	-	9	13	1	0,5	-	-	11
Тема 5. Методи поведінкової психологічної корекції.		2	2	-	-	8	12	0,5	-	-	-	12
ЗМ 3: Метод АСПН як форма групової психокорекційної роботи												
Тема 6. Організаційно-методичні аспекти АСПН.		2	3	-	-	8	12	0,5	-	-	-	11
ЗМ 4: Корекція і розвиток пізнавальних психічних процесів дитини												
Тема 7. Активізація і розвиток уважливості дитини.		2	4	-	-	9	12	1	0,5	-	-	11
ЗМ 5: Психокорекція сімейних відносин												
Тема 8. Сім'я як об'єкт психокорекційного впливу.		2	4	-	-	9	12	1	0,5	-	-	11
Разом за модулем I	108	16	24	-	-	68	99	6	3	-	-	90
МОДУЛЬ II. ПСИХОКОРЕКЦІЙНА РОБОТА В ОКРЕМИХ ВІКОВИХ ПЕРІОДАХ. МЕТОДИ СУЧАСНОЇ ПСИХОКОРЕКЦІЇ.												
ЗМ 6: Особливості психологічної корекції на різних вікових етапах												
Тема 9. Проблема корекції психічного розвитку в дитячому віці.	13,5	2	3	-	-	8,5	14,5	1	0,5	-	-	13
Тема 10. Емоційні порушення в дитячому віці та їх корекція.	13,5	2	3	-	-	8,5	12,5	1	0,5	-	-	11
Тема 11. Психокорекційна робота психолога з учнями молодшого шкільного віку.	13,5	2	3	-	-	8,5	12,5	1	0,5	-	-	11
Тема 12. Особливості психокорекційної роботи з підлітками та старшокласниками.	13,5	2	3	-	-	8,5	12,5	1	0,5	-	-	11
Тема 13. Психокорекційна робота психолога з вчителями.	13,5	2	3	-	-	8,5	12	0,5	0,5	-	-	11
ЗМ 7: Ігротерапія, арттерапія, психодрама												
Тема 14. Особливості проведення ігротерапії.	13,5	2	3	-	-	8,5	12	0,5	0,5	-	-	11
Тема 15. Арттерапія.	13,5	2	3	-	-	8,5	11,5	0,5	-	-	-	11
Тема 16. Психодрама.	13,5	2	3	-	-	8,5	11,5	0,5	-	-	-	11
Разом за модулем II	108	16	24	-	-	68	99	6	3	-	-	90
Всього:	216	32	48	-	-	136	198	12	6	-	-	180

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Номер теми	Зміст самостійної (індивідуальної) роботи	Кількість годин
Семестр VII		
	МОДУЛЬ I. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПСИХОКОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ	
Тема 1	<p>Змістовний модуль 1. Психологічна корекція як сфера діяльності практичного психолога.</p> <p>Опрацювання лекційного матеріалу лекції №1, підготовка до практичного заняття №1.</p> <p>Виконати наступні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розглянути загальні принципи побудови корекційного процесу. Обґрунтувати необхідність їх дотримання в ході навчання та виховання дітей з особливими потребами. 2. Розробити дерево цілей другого, третього та четвертого рівнів для дитини з особливими потребами за індивідуальним завданням. 3. Ознайомитись з методиками визначення якості життя, які можуть бути використані в роботі з дітьми та підлітками з особливими потребами. 4. Підберіть приклади з повсякденної життєвої практики, які ілюструють основні принципи психокорекційної роботи (по одному прикладу на кожен принцип). 5. Назвіть і проаналізуйте власні особистісні проблеми, які можуть заважати вам у вашій роботі в якості психолога, що здійснює психокорекційну діяльність. 	9/12
Тема 2	<p>Опрацювання лекційного матеріалу лекції №2, підготовка до практичного заняття №2.</p> <p>Виконати наступні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізувати взаємозв'язки між блоками психокорекційного комплексу, записати їх в зошит у вигляді схеми. 2. Розробити зміст діагностичного блоку корекційної програми, розрахованої на роботу з: <ol style="list-style-type: none"> а) дитиною 6 років з агресивністю захисного типу, яка виховується в масовому дитсадку; б) розумово відсталою дитиною 5 років з благополучної родини, яку вперше віддали до спеціального дитсадка; в) молодшим школярем, який стійко не встигає у навчанні внаслідок соматичної ослабленості. 	9/12

Тема 3	<p>3. Запропонувати найбільш доцільні методи оцінювання результатів корекційної роботи з:</p> <p>а) гіперактивною дитиною дошкільного віку;</p> <p>б) дошкільником із загальним недорозвитком мовлення;</p> <p>в) молодшим школярем із затримкою психічного розвитку.</p> <p>Виконати наступні завдання:</p> <p>1. Розглянути можливості використання основних теоретичних моделей психокорекції в ході супроводу дітей і підлітків з особливими потребами, а також їх сімей. Результати аналізу проблеми представити у вигляді таблиці:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Теоретичні моделі психокорекції</th><th>Спрямованість корекції</th><th>Які конкретні завдання можуть бути вирішені</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Психодинамічний підхід</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Концепція А.Адлера</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Роджерсівський напрямок</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Поведінковий напрямок</td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Когнітивний напрямок</td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table> <p>2. Ознайомитись зі змістом психокорекційних методик, які пропонуються в рамках окремих теоретичних моделей психокорекції. Дати письмовий аналіз особливостей їх використання в роботі з різними категоріями дітей з особливими потребами.</p> <p>Змістовний модуль 2. Індивідуальна та групова психокорекція.</p> <p>Опрацювання лекційного матеріалу лекції №3, 4, 5 підготовка до практичного заняття № 3.</p> <p>Опрацювати і законспектувати питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Покази до проведення індивідуальної психокорекції. 2. Умови, які необхідні для проведення індивідуальної психокорекції. 3. Завдання, норми і структура групи. 4. Фази розвитку групи. 5. Керівництво психокорекційною групою. 6. Етичні вимоги до керівника корекційної групи. 	Теоретичні моделі психокорекції	Спрямованість корекції	Які конкретні завдання можуть бути вирішені	Психодинамічний підхід			Концепція А.Адлера			Роджерсівський напрямок			Поведінковий напрямок			Когнітивний напрямок			20/24
Теоретичні моделі психокорекції	Спрямованість корекції	Які конкретні завдання можуть бути вирішені																		
Психодинамічний підхід																				
Концепція А.Адлера																				
Роджерсівський напрямок																				
Поведінковий напрямок																				
Когнітивний напрямок																				

Тема 4	<p>Змістовний модуль 3. Метод АСПН як форма групової психокорекційної роботи.</p> <p>Опрацювання лекційного матеріалу лекції №6, підготовка до практичного заняття № 4.</p> <p>Опрацювати і законспектувати питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Можливості використання методу АСПН. 2. Методичні вимоги, спільні для учасників і керівників АСПН. 3. Використання вправ в АСПН. <p>МОДУЛЬ II. ПСИХОКОРЕКЦІЙНА РОБОТА В ОКРЕМИХ ВІКОВИХ ПЕРІОДАХ. МЕТОДИ СУЧАСНОЇ ПСИХОКОРЕКЦІЇ.</p>	10/12
Тема 5	<p>Змістовний модуль 4. Психокорекція сімейних відносин.</p> <p>Опрацювання лекційного матеріалу лекції №8; підготовка до практичного заняття №5.</p> <p>Опрацювати і законспектувати питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Функції, структура і динаміка сім'ї. 2. Фази життєвого циклу сім'ї. 3. Порушення життєдіяльності сім'ї. 4. Підберіть методики психокорекції сім'ї. 	10/12
Тема 6	<p>Змістовний модуль 5. Корекція і розвиток пізнавальних психічних процесів дитини.</p> <p>Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 7, 9, 10; підготовка до практичного заняття №6.</p> <p>Опрацювати і законспектувати питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порушення уваги. 2. Корекція і розвиток уваги різних вікових груп. 3. Розвиток та корекція пам'яті школярів. 4. Методи корекції та розвитку уваги та пам'яті. 	27/42
Тема 7	<p>Змістовний модуль 6. Особливості психологічної корекції на різних вікових етапах.</p> <p>Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 11, 12, 13; підготовка до практичного заняття №7.</p> <p>Виконати наступні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомитись за літературою та роздатковим матеріалом з прикладами корекційних програм для різних категорій дітей і підлітків з особливими потребами, проаналізувати їх оформлення. Одну з програм (за вибором) оформити в зошиті відповідно до поданого в методичних вказівках прикладу. 	25,5/33

2. Обґрунтувати вибір індивідуальної, групової (в закритій або відкритій групі) або змішаної форми корекційної роботи для таких випадків:

- а) дитина з раннім дитячим аутизмом (четверта група);
- б) дитина з простою дислалією;
- в) повільна дитина;
- г) дитина з порушенням міжособистісних стосунків (образливістю);
- д) підліток з акцентуацією характеру, яка спричинила стан дезадаптації.

2. Запропонувати шляхи створення розвиваючого середовища в спеціальному дошкільному закладі для дітей з інтелектуальними вадами.

3. Складіть блок-схему корекційної програми для рішення конкретної психологічної проблеми та дайте інтерпретацію суті даної проблеми.

1. Хлопчик 7-ми років боїться ходити до школи, він болісно реагує на зауваження вчителя, боїться відповідати перед класом, переживає щоразу, коли оцінюються його знання. На перерві сидить у кутку, не вступаючи в контакти з іншими дітьми. Всі події, що відбуваються в школі, змальовуються, а відтак і сприймаються дитиною як несприятливі і потенційно небезпечні.

2. Класний керівник 8-го класу скаржиться на низький рівень згуртованості в класі, ворожнечу, образи, невміння конструктивно вирішувати конфліктні ситуації та ефективно взаємодіяти.

3. Дівчинка, 8 років, неуважна на уроках, не може зосередитися, часто відволікається. Труднощі викликають завдання, які вимагають вольових зусиль і зосередженості. Уважна тільки тоді, коли грається або працює з надзвичайно цікавим для неї, переважно розважальним матеріалом.

4. Учень 3 класу не може повторити без помилок речення, слово, цифри, плутає умови задач. Йому важко дається вивчення вірша, або таблиць множення. Він по багато разів перепитує вчителя або сусіда за партою про зміст отриманого завдання, під час диктанту забуває окремі слова, списуючи текст постійно повертається до зразка.

5. Дитина не може зробити правильний висновок з умови задачі, тексту оповідання. Відповідаючи на запитання вчительки, орієнтується на її міміку, попередні відповіді однокласників, підказку. Вчителька скаржиться на те, що дитина не думає, а говорить перше, що прийде в голову.

6. Класний керівник 3 класу скаржиться на те, що у класі є учень, який не може спокійно сидіти на уроках,

Тема 8	<p>зосередитися на завданні; він метушиться, відволікається, іншим дітям заважає працювати. Рухи хлопчика розгальмовані, тому йому складно виконувати графічні завдання. Викрикує відповідь, не дослухавши запитання. Йому дуже складно дотримуватись будь-яких правил.</p> <p>7. Дитина не готова до школи не тільки з огляду недостатнього рівня знань, умінь і навичок, але й суто психологічно. Навчальна діяльність не приваблює. Рівень довірливості розвинений слабо. Дитина погано адаптується до умов нової діяльності, пов'язаної з розумовим навантаженням, необхідністю підпорядковуватися правилам.</p> <p>Змістовний модуль 7. Ігротерапія, арттерапія, психодрама. Опрацювання лекційного матеріалу лекції №14, 15, 16; підготовка до практичного заняття №8. Виконати наступні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомитись з тематичними комплектами дидактичних ігор, спрямованих на розвиток і корекцію пізнавальної та емоційно-вольової сфери дошкільників і молодших школярів. 2. Провести доігрову експертизу двох ігор (за індивідуальним завданням). 3. Підготувати інструкцію та необхідні матеріали для дидактичної гри (за вибором), продемонструвати порядок її проведення. 4. Розглянути приклади корекційних занять і програм для дітей і підлітків з використанням різних видів артпедагогіки і арттерапії. 5. Ознайомитись з прикладами корекційних казок для дітей з різними особистісними проблемами. 6. Дати письмовий аналіз можливостей комплексного використання методів артпедагогіки та арттерапії в корекційній роботі з дошкільниками з особливими потребами (група дітей – за вибором). 7. Створіть бібліотеку казкотерапевта, вибравши з відомих казок та історій такі, з допомогою яких можна було б обговорювати різні проблеми розвитку особистості і взаємостосунків людей. 8. Придумайте терапевтичну метафору для роботи зі страхом запізнитися в школу в дітей молодшого шкільного віку, використовуючи схему: <ul style="list-style-type: none"> · Обдумати проблему, яка хвилює дитину. · Сформулювати основну ідею розповіді. · Почніть розповідь з представлення героя, в якого схожі 	25,5/33
--------	--	---------

	стахи побоювання, тривоги чи конфлікти. · Пригадайте про сильні сторони і позитивні риси, якими герой розповіді схожий на дитину. · Розберіть сюжетну лінію: метафоричний конфлікт – діючі особи – метафорична криза, в результаті якої герой долає всі перешкоди і перемагає – усвідомлення героєм себе в новій якості в результаті отриманих перемог.	
Разом за семестр		136/180го д

Питання для підготовки до іспиту

1. Психологічна корекція та її види.
2. Основні принципи, цілі і завдання психокорекційної роботи.
3. Вимоги до психолога, що здійснює психокорекцію.
4. Принципи складання і основні види психокорекційних програм.
5. Основні вимоги до складання психокорекційних програм.
6. Оцінка ефективності психокорекційних заходів.
7. Покази до проведення індивідуальної психокорекції.
8. Умови, які необхідні для проведення індивідуальної психокорекції.
9. Основні методи і психологічні особливості індивідуальної психокорекції.
10. Специфіка групової форми психокорекції.
11. Особливості комплектування групи.
12. Групова динаміка, цілі та завдання, норми групи.
13. Види корекційних груп.
14. Принципи функціонування групи АСПН.
15. Фактори, що сприяють інтеграції групи АСПН та методичні вимоги, спільні для учасників і керівників АСПН.
16. Вимоги до професійних і особистих якостей керівника групи АСПН.
17. Використання вправ в АСПН.
18. Порушення уваги.
19. Корекція і розвиток уваги різних вікових груп.
20. Розвиток та корекція пам'яті школярів.
21. Методи корекції та розвитку уваги та пам'яті.
22. Порушення особистісного розвитку в дитячому віці.
23. Замкнутість і її корекція.
24. Корекційна робота з дітьми, у яких є проблеми із самооцінюванням.
25. Суб'єктивні та об'єктивні чинники дитячих емоцій.
26. Емоційні розлади в дитячому віці та їх корекція.

27. Страх як емоційний розлад у дитячому віці. Умови і методи корекції страхів у дошкільників.
28. Взаємодія з агресивними та тривожними дітьми.
29. Корекція психологічної готовності дітей до школи.
30. Корекція типів невстигання у навчанні учнів початкових класів.
31. Рання профілактика педагогічної занедбаності учнів.
32. Основні психологічні проблеми підліткового віку.
33. Причини важковиховуваності.
34. Психолого-педагогічні підходи у психокорекції підлітків з різними акцентуаціями характеру.
35. Корекція відхилень поведінки у підлітків.
36. Психокорекційний вплив на професійну самосвідомість педагога.
37. Активне соціально-психологічне навчання вчителів.
38. Загальна характеристика методу АСПН.
39. Основні види і форми ігротерапії.
40. Оформлення ігрової кімнати.
41. Вимоги до ігротерапевта.
42. Загальна характеристика методу арттерапії.
43. Основні напрямки в арттерапії.
44. Проективний малюнок.
45. Загальна характеристика методу психодрами.
46. Форми і види психодрами.
47. Методики психодрами.
48. Сім'я як об'єкт корекційного впливу.
49. Напрямки корекційної роботи з сім'єю.
50. Методики корекції сімейних відносин.
51. Дати характеристику вітчизняної та зарубіжних моделей психокорекції.
52. Поняття про конфіденційність та рівні конфіденційності.
53. Психогімнастика.
54. Зона найближчого розвитку як орієнтир для корекційно-розвиваючої роботи.
55. Значення прогностичного блоку психокорекційного комплексу.
56. Характеристика діагностичного блоку психокорекційного комплексу.
57. Ділові ігри.
58. Концепції Адлера та Роджерса в психокорекції.
59. Когнітивний підхід А.Бека в психокорекції.
60. Трансактний аналіз Е.Берна в психокорекції.
61. Використання технік гештальттерапії в психокорекційній роботі.

62. Психокорекційні методи, засновані на принципі біологічного зворотнього зв'язку.
63. Тілесно-орієнтовані групи.
64. Групи розвитку комунікативних вмінь і навичок.
65. Супервізорство.
66. Групи особистісного росту.
67. Групи зустрічей.
68. Розвиток асертивності.
69. Вимоги до підбору ігор для дітей з особливими потребами.
70. Казкотерапія у вихованні дітей з особливими потребами.
71. Зміст корекційної роботи з дітьми раннього віку в будинку дитини та види індивідуальних програм для дітей раннього віку, вимоги до їх складання.
72. Значення сімейного виховання для розвитку дитини з особливими потребами.
73. Стилi сімейного виховання та особливості ставлення батьків до дитини з вадами розвитку.
74. Характеристика основних форм роботи дефектолога з батьками.
75. Врахування індивідуальних особливостей батьків при організації роботи з ними та методи діагностики батьківсько-дитячих стосунків.

Рекомендована література

(основна)

1. Астапов В.М. Тревожность у детей. М.: ПЕРСЭ, 2001. – 160 с.
2. Баранова Н. Психокорекція агресивності та конфліктності у підлітків / Н.Баранова // Психолог. – 2005. - №36. – С.17-20.
3. Бовть О. Організація корекційної роботи з агресивними дітьми / О.Бовть // Початкова школа. – 1997. - №7. – С.25-32.
4. Бовть О. Організація корекційної роботи з агресивними дітьми / О.Бовть // Початкова школа. – 1997. - №7. – С.25-32.
5. Бовть О. Проблема корекції агресивної поведінки дітей / О.Бовть // Рідна школа. – 1997. - №5. – С.40-43.
6. Браун Дж. Теория и практика семейной психотерапии / Дж. Браун, Кристенсен Д. – СПб, 2001. – 352. с.
7. Видра Д. Помощь разведенным родителям и их детям / Диана Видра.- М.: ИИП, 2000. – 224 с.
8. Вознесенська О. Арт-терапія в роботі практичного психолога: використання арт-терапевтичних технологій.: Шк.Світ, 2007. – 120 с.
9. Вознюк О. Психоаналітичні методи корекції негативних психоемоційних станів у школярів / Вознюк О., Романенко Є. // Психолог. – 2007. - № 5. - С. 28-31.
10. Гурчак В. Психокорекційна робота: казкотерапія / В.Гурчак // Директор школи. – 2008. - №47. – С.26-29.
11. Емоційне вигорання: [діагностика і корекція] / упоряд.: В. Дудяк. – К.: Главник, 2007. – 128 с.
12. Исаенко О. Принципы коррекции агрессивного поведения у младших школьников О. Исаенко // Психология и школа. – 2006. - №3. – С.12-27. ч/з
13. Исаенко О. Принципы коррекции агрессивного поведения у младших школьников О. Исаенко // Психология и школа. – 2006. - №3. – С.12-27.
14. Карпенко Н. Дитячі страхи. Психологія їх подолання Н.Карпенко. – К., 2007. – 144с.
15. Кирейчев А. «Станьте дети, станьте в круг» (детская танцевальная терапия как метод профилактики и коррекции агрессии младших школьников) / А.Кирейчев // Гуманітарні науки. – 2005. - №1. – С.155-160.
16. Кирейчев А. «Станьте дети, станьте в круг» (детская танцевальная терапия как метод профилактики и коррекции агрессии младших школьников) / А.Кирейчев // Гуманітарні науки. – 2005. - №1. – С.155-160.

17. Кириленко В. Корекційні та розвивальні заняття для учнів молодшої школи // Психолог. – 2006. - №41. – С.15-27.
18. Козіна Л. Я вчуся керувати собою: корекційно-розвивальна програма / Л.Козіна // Психолог. – 2006. - №21. – С.3-15.
19. Консультирование по вопросам брака, семьи и секса // Коттлер Дж. Психотерапевтическое консультирование / Дж. Коттлер, Р.Браун. - СПб, 2001. – С.263-287.
20. Корекційні заняття з молодшими підлітками: [«Емоційний світ дитини» (Програма для учнів 5-6 класів); Подолання шкільної тривожності п'ятикласників] // Заняття психолога з підлітками. – К., 2006. – 120с.
21. Корекційні заняття з розвитку психічних процесів у дітей 4-6 років: [діагностика і корекція пам'яті, уваги, мислення] / упоряд. Т.Г.Червонна. – К.: Шк. світ, 2009. – 128 с.
22. Кочюнас Р. Психотерапевтические группы: теория и практика. –М.: Академический проект,2000. – 240 с.
23. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції / С.Б.Кузікова. – Суми: Університетська книга, 2008. – 384 с.
24. Литовченко Н. Психокорекція депресії у підлітковому віці // Практична психологія та соціальна робота. – 2007. - №4. – С.40-50.
25. Ломова Т.О. Психологічна програма навчально-розвивального тренінгу активізації розумової діяльності як засобу корекції агресивної поведінки / Т.О.Ломова // Практична психологія та соціальна робота. – 2010. - №1. – С.7-16.
26. Маданова Е. Арттерапия в решении задач психологической коррекции / Е. Маданова // Журнал прикладной психологии. – 2005. - №5. – С.25-29.
27. Мазур О. Дитячі страхи:[діагностика і корекція] / О.Мазур // Психолог. – 2007. - №39. – С.15-19.
28. Методы эффективной психокоррекции: Хрестоматия / сост. К.В.Сельченков. – Минск: Харвест, М.: АСТ, 2001. – 816 с.
29. Мізерна О.О. Корекційна тренінгова програма «самовдосконалення» для подолання агресивних проявів серед підлітків // Практична психологія та соціальна робота. – 2003. - №4. – С.37-44; №5. – С.54-61. ч/з
30. Мілютіна К. Форми психокорекційного впливу / К.Мілютіна. – К., 2007. - 144 с.
31. Мінаєва А. Використання елементів казкотерапії в корекційно-розвивальній роботі психолога // Психологічна газета. – 2007. - №22. – С.10-17.
32. Осипова А.А. Общая психокоррекция / А.А.Осипова. – М.: Сфера, 2004. – 512 с.

33. Основы семейного консультирования // Карабанова О.А. Психология семейных отношений и основы семейного консультирования / О.А.Карабанова. – М., 2007. – С.280-310.
34. Основы семейного психологического консультирования // Психология семейных отношений с основами семейного консультирования / под ред. Е.Г. Силяевой. – М., 2002. - С.129-191.
35. Патищева Т. Музикотерапія як метод психокорекції / Г.Патищева // Психолог. – 2005. - №14. – С.25-32.
36. Пеньковська Н. Групова психокорекція у роботі з молодшими школярами / Н.Пеньковська // Практична психологія та соціальна робота. – 2006. - №12. – С.39-43.
37. Психодиагностика и психокоррекция / под. ред А.А.Александрова. – СПб.: Питер, 2008. – 384 с.
38. Психологічні тренінги в школі / упоряд. Т.Шаповал. – К.: Шк. світ, 2006. – 128 с.
39. Рибалка В. Психологічна профілактика суїцидальних тенденцій проблемної особистості / В.Рибалка В. - К.: Шк. світ, 2009. – 128 с.
40. Рогов Е.И. Коррекционные приемы и упражнения // Е.И. Настольная книга практического Психолога. –М., 2002. – Кн.2. – С.382-470.
41. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога: в 2 кн. / Е.И.Рогов. – М.: Владос-пресс,2002. – Кн.2: Работа психолога со взрослыми (педагогами, родителями, администрацией школы). Коррекционные приемы и упражнения (дети, взрослые). – 480 с.
42. Романюк Л. Хочу бути успішним: корекційно-розвивальні вправи для дітей дошкільного і молодшого шкільного віку / Л.Романюк, О.Поборча. – К.: Шк. світ, 2009. – 128 с.
43. Рудестам К. Групповая психотерпия / Кьел Рудестам. – СПб.: Питер, 2001. – 384 с.
44. Сайнюк Л. Пізнай себе в танці! Розкрий себе в танці: танцювально-експресивний тренінг як одна з форм корекційно-відновлювальної роботи з підлітками // Психологічна газета. – 2006. - №1. – С.21-27.
45. Свіденська Г.М. Психологічний тренінг як засіб розвитку самосвідомості та зниження рівня тривожності в період підліткової кризи / Г.М. Свіденська // Практична психологія та соціальна робота. – 2008. - №9. – С.36-46.
46. Семенова Е.М. Тренинг эмоциональной устойчивости педагога. – М., 2002. – 224 с.
47. Семенцова О. Корекційно-розвивальна діяльність практичного психолога / О.Семенцова // Психолог. – 2007. - №43. – С.3-9.

48. Смирнова Е. О. Межличностные отношения дошкольников: диагностика, проблемы, коррекция / Е.О.Смирнова, В.М. Холмогорова. – М.: Владос, 2005. – 158 с.
49. Танцевальная терапия как метод психологической коррекции // Психодиагностика и психокоррекция / под ред. А.А.Александрова. – СПб. – 2008. – С.315-353.
50. Терлецька Л. Психокорекція засобами малюнку / Л. Терлецька. – К.: Главник, 2007. – 144 с.
51. Токар М. Психокорекційне малювання з емоційними дітьми // Психолог. – 2007. - №36. – С.24-26.
52. Федоренко Т. Методи корекційної роботи з агресивними дітьми і підлітками // Рідна школа. – 2007. - №2. – С.12-15.
53. Хоменко Г. Агресивність підлітків: причини, профілактика, корекція / Г.Хоменко // Психолог. – 2009. - №35. – С.17-24.
54. Хухлаева О.В. Основы психологического консультирования и психологической коррекции / О.В. Хухлаева. – М.: Академия,2001. – 208 с.
55. Шапарь В.Б. Практическая психология. Инструментарий / В.Б.Шапарь. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2005. – 768 с.
56. Шебанова С.Г. Психокорекція агресивної поведінки / С.Г. Шебанова // Педагогіка і психологія. – 1999. - №3. – С.15-23. ч/з
57. Шевченко К. Робота з агресивними, замкненими та сором'язливими дітьми: психокорекційна програма / упоряд. Т.Червонна. – К., 2008. – 128 с.
58. Шевченко К. Робота з агресивними, замкненими та сором'язливими дітьми: психокорекційна програма / упоряд. Т.Червонна. – К., 2008. – 128 с.
59. Широкоградюк Л. Лихослів'я у шкільному середовищі: профілактика і корекція / Л. Широкоградюк. - К.: Шк. світ, 2009. – 128 с.
60. Шульга В. Корекція вчинків підлітка: тренінг / В.Шульга.- К.: Шк. світ, 2007. – 112 с.
61. Эмоциональная регуляция учебной деятельности. - М., 1987. – 256 с. ; - М., 1988. – 272 с.
62. Яценко Т.С. Психологічні основи групової психокорекції / Т.С. Яценко. – К.: Либідь,1996. -264 с.
63. Яценко Т.С. Основы глубинной психокоррекции / Т.С. Яценко. – К.: Вища школа, 2006. – 382 с.
64. «Я изменил в себе смелость»: [коррекция детских страхов] // Школьный психолог. – 2006. - №21. – С.32-34.

Додаткова література

1. Абрамова Г.С. Введение в практическую психологию. - М.: Международная педагогическая академия, 1995. - 264 с.
2. Берне Р. Развитие Я-концепции и воспитание: Пер. с англ. / Общ. Ред. В.Я.Пилиповского. - М.: Прогресс, 1986. - 422 с.
3. Бондаренко А.Ф. Психологическая помощь: теория и практика: Учебное пособие. - К.: Укртехпрес, 1997. - 216 с.
4. Групповая психотерапия / Под ред Б.Д.Карвасарского, С Ледера. - М.: Медицина, 1990. - 384 с.
5. Ігри - обучение, тренинг, досуг... / Под ред. В.Петрусинского. - М.: Новая школа, 1994. - 368 с.
6. Кузікова СБ. Теорія і практика вікової психокорекції: Навч. Посібник. - Суми: ВТД "Університетська книга", 2006. - 384 с.
7. Кузикова СБ. Коррекция познавательной деятельности детей дошкольного и школьного возраста: Практикум к курсу "Основы возрастной психокоррекции": учебное пособие. - Суми: ВВП "Мрія - 1" ЛТД, 1997. - 144 с.
8. Кузикова СБ. Коррекция Я-концепции как условие преодоления конфликтности у подростков. - Сумы: ВІО СГПУ, 1999. - 28 с.
9. Кузикова СБ. Проблема конфликтности подростков в современной психологической науке. - Сумы: РІО СГПУ, 1999. - 32 с.
10. Кузикова СБ. Психологическая программа коррекции и развития личности в подростковом возрасте: Учебно-методическое пособие. - Сумы: РІО СГПУ, 1998. - 80 с.
11. П.Осипова А.А. Общая психокоррекция: Учебное пособие для студентов вузов. - М.: ТЦ "Сфера", 2000. - 512 с.
12. Петровская Л.А. Компетентность в общении. Социально-психологический тренинг. - М.: Узд-во МГУ, 1989. - 216 с.
13. Рудестам К. Групповая психотерапия. Психокоррекционные группы: теория и практика: Пер. с англ. / Под ред. Л.А.Петровской. - М.: Прогресс, 1990. - 368 с.
14. Семья в психологической консультации: опыт и проблемы психологического консультирования / Под ред.. А.А.Бодалева, В.В.Столина. - М.: Педагогика, 1989. - 208 с.
15. Слуцкий В.М. Психологические методы коррекции личности ребенка // Вопросы психологии. - 1984. - № 6. - С. 44-56.
16. Фрейд А. Введение в технику детского психоанализа. - М., 1991.-92 с.
17. Цзен Н.В., Пахомов Ю.В. Психотехнические игры в спорте. - М.: Физ-ра и спорт, 1985. - 184 с.
18. Чистякова М.И. Психогимнастика / Под ред..М.И.Буянова. - М.: Просвещение, 1990. - 128 с.

19. Яценко Т. С. Психологічні основи групової психокорекції: Навч. Посібник. - К.: Либідь, 1996. - 264 с.

ЗМІСТ

<u>Пояснювальна записка</u>	3
<u>Форми самостійної роботи студентів</u>	5
<u>Методичні рекомендації щодо написання реферативних доповідей</u>	7
<u>Завдання для самостійної підготовки студентів:</u>	8
<u>Структура навчальної дисципліни</u>	9
<u>Самостійна робота студентів</u>	10
<u>Питання для підготовки до іспиту</u>	15
<u>Рекомендована література</u>	18
<u>Додаткова література</u>	21

Навчально-методична література

Вишньовський В. В.

Методичні вказівки
щодо проведення самостійної роботи
з курсу “Основи психологічної корекції”

для студентів спеціальності 053 “Психологія”
всіх форм навчання

Формат 60x90/16. Обл. вид. арк. ... Тираж 10 прим. Зам. №

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя.
46001, м. Тернопіль, вул. Руська, 56
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4226 від 08.12.11.

